

2017/118

ONTVANGEN 19 FEB. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Amsterdam
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 1025
1000 BA AMSTERDAM

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 14 FEB. 2018
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo master Legal Management

Onze referentie
1318412

Uw brief van
14 december 2017

Uw referentie
hv=c17u0225

Bijlagen
1

Geacht College,

Met uw brief van 14 december 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 19 december 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo masteropleiding Legal Management als bekostigde opleiding (deeltijd) te verzorgen in Amsterdam. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Recht en de studielast is door u bepaald op 60 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 24 januari 2018, kenmerk 2017/118, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo masteropleiding Legal Management als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien het programma niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit als bekostigde opleiding is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

nadat u contact hierover heeft gehad met de NVAO, conform artikel 5a.11, negende lid, van de WHW. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
1318412

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

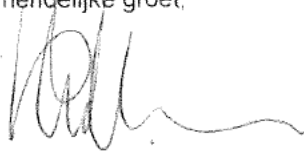
Geachte heer Hofman,

datum 24 januari 2018 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van de Hogeschool van Amsterdam ten behoeve van de hbo master Legal Management te Amsterdam.

onderwerp advies nieuwe opleiding deeltijd hbo master Legal Management Hogeschool van Amsterdam Amsterdam Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

ons kenmerk 2017/118 Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, met vriendelijke groet,

bijlage advies CDHO

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 19 december 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo master Legal Management als bekostigde opleiding te verzorgen te Amsterdam (brief van 14 december 2017 met kenmerk hv=c17u0225). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
24 januari 2018

onderwerp **Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs**

nieuwe opleiding
Hogeschool van Amsterdam
deeltijd
hbo master

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool van Amsterdam om de hbo masteropleiding Legal Management als bekostigde opleiding te Amsterdam te verzorgen.

Legal Management
Amsterdam

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

ons kenmerk
2017/118

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager biedt de hbo master Legal Management sinds 2014 in onbekostigde vorm te Amsterdam aan. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Recht. De opleiding omvat 60 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden. De opleiding bestaat inhoudelijk uit vakken verander- en strategisch management, vaardigheidstrainingen zoals rapporteren en presenteren en uit juridisch inhoudelijke keuzevakken die bij de VU worden gevolgd. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een hbo bacheloropleiding HBO-rechten, SJD of MER (met aanvullende juridische vakken) of een wo bachelor Nederlands recht. De studenten moeten voorafgaand aan de opleiding tenminste 3 jaar werkervaring hebben opgedaan in een relevante functie en gedurende de opleiding beschikken over een relevante werkkring van tenminste 0,6 fte. Afgestudeerden van de opleiding kunnen aan het werk als juridisch adviseur of juridisch (project)manager bij de overheid, maatschappelijke dienstverleners, advocatenkantoren en juridische adviesorganisaties.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 *Beoordeling criterium a Beleidsregel*

Aanvrager stelt dat de opleiding nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Ter onderbouwing van die stelling heeft aanvrager de voorgenomen opleiding vergeleken met de wo masteropleidingen Recht en Bestuur en Recht en ICT van de RUG, Informatierecht van de UvA, de dubbelstudies bachelor Recht en Management van de Radboud Universiteit en de bachelor Recht en Bedrijfskunde van de EUR en tenslotte de European Master in Law & Economics van de EUR. Er zijn geen hbo masteropleidingen op juridisch gebied. De commissie merkt op dat er wel onbekostigde hbo masters op het gebied van Management zijn. De juridische component in deze opleidingen is echter zo beperkt dat deze niet als verwant onderwijsaanbod gezien kunnen worden.

De master Recht en Bestuur van de RUG is een combinatie van juridische en bestuurskundige vakken waarbij de nadruk ligt op de klassieke bestuurskunde (politologie, sociologie en economie) en niet op het concreet besturen/ managen van een beroepspraktijk. Om die reden is de opleiding slechts zijdelings verwant aan de master Legal Management.

De beide ICT-gerelateerde masteropleidingen vertonen evenmin grote overeenkomsten met de voorgenomen master Legal Management; zij hebben betrekking op informatierecht en niet op de omgang met ICT-toepassingen in de juridische beroepspraktijk.

De dubbelstudies Recht en Management en Recht en Bedrijfskunde zijn inhoudelijk sterk verwant aan de master Legal Management; zij bevatten zowel juridische als management- en bedrijfskundige vakken. Echter, het betreft twee wo bacheloropleidingen en in het kader van dit criterium worden alleen hbo en wo masteropleidingen met elkaar vergeleken.

De European Master in Law & Economics van de EUR (en overigens ook de wo masters Law & Economics van andere universiteiten) heeft geen betrekking op management, maar op een combinatie van juridische en economische vakinhouden en is daarmee niet sterk verwant aan de master Legal Management.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

De commissie merkt op dat het gaat om een Nederlandstalige opleiding, gericht op een Nederlandstalige doelgroep voor een Nederlandstalige arbeidsmarkt. Om die reden adviseert de commissie om ook een Nederlandse naam in het Croho te laten registreren, naast de internationale naam Legal Management.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding Legal Management aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte. De maatschappelijke behoefte is onderbouwd aan de hand van een aantal nieuwsberichten in verschillende media, maar niet op grond van beleidsstukken van de rijksoverheid. De maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de master Legal Management is daarmee niet aangetoond.

pagina 3 van 6 Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Legal Management verwijst aanvrager naar ROA AIS met prognoses tot 2020, een arbeidsmarktonderzoek naar de positie van hbo-juristen van de HvA zelf uit 2016, Regio in Beeld- Groot-Amsterdam van het UWV uit 2016, de Sectoranalyse Economie van ITS in opdracht van OCW en de CDHO uit 2013, het rapport Wendbaar in een duurzame economie van de Verkenningcommissie hoger economisch onderwijs uit 2014 en enkele artikelen. De commissie heeft verder de meest actuele ROA-data met prognoses tot 2022 geraadpleegd.

Uit het onderzoek naar de arbeidsmarktpositie van hbo-juristen dat het lectoraat Legal Management binnen de UvA in 2012 heeft uitgevoerd (Rapportage onderzoek beroepsprofiel en opleidingsaanbod) komt naar voren dat er de afgelopen jaren een overschot was aan zowel hbo als wo juristen. De zeer grote instroom in opleidingen hbo rechten en de economische crisis leidden tot relatief hoge werkloosheid voor deze beroepsgroepen. Aanvrager verwacht dat de vraag naar hbo en wo juristen weer zal toenemen nu de crisis voorbij is. Daarbij spelen volgens aanvrager ook de relatief sterke vergrijzing en de toegenomen taakdifferentiatie in het juridische veld een rol (Rapportage onderzoek beroepsprofiel en opleidingsaanbod, p. 8-10). Met name bij hbo juristen is te zien dat zij vaak als juridisch medewerker op een afdeling beginnen (bijvoorbeeld de afdeling bezwaren bij een uitkeringsinstantie of een afdeling vergunningen bij een gemeente) en dat zij doorgroeien naar een leidinggevende functie. De master Legal Management biedt deze hbo juristen extra bagage bij het uitoefenen van een functie op managementniveau. Verder vervullen hbo juristen veelal juridisch-operationele functies waarbij ICT-kennis ('legal tech') van belang is; denk aan de toename van geautomatiseerde contracten en het opstellen van standaarden voor het verwerken van grote aantallen dossiers. De automatisering van controletaken wordt ook gesignaleerd door het UWV in de rapportage Regio in Beeld Groot Amsterdam. De Verkenningcommissie HEO merkt in het rapport 'Wendbaar in een duurzame economie' ook de toenemende automatisering in het juridische domein op, alsmede de taakverschuiving van wo juristen naar paralegalfuncties. De masteropleiding Legal Management biedt hbo juristen en wo bachelor juristen de benodigde kennis en vaardigheden om met die nieuwe taken om te gaan.

In de Sectoranalyse Economie van ITS is beschreven dat afgestudeerden van *juridische hbo bacheloropleidingen redelijk goed terecht komen op de arbeidsmarkt*, zij het dat een groot deel van de afgestudeerden op mbo+ niveau werkt en niet op hbo bachelorniveau. Aanvrager geeft aan dat zij verwacht dat dit niet zal gelden voor afgestudeerden van de master Legal Management, omdat deze opleiding gericht is op werkenden in een juridische midden- of hoger kaderfunctie die verder willen doorgroeien.

In ROA's database AIS is een groot verschil te zien tussen de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerde hbo en wo juristen. De perspectieven voor hbo juristen typeert ROA als slecht: er zijn veel meer werkzoekenden dan baanopeningen in de periode tot 2022. De arbeidsmarktperspectieven voor wo juristen zijn juist goed; er worden grote knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht. Opvallend daarbij is de relatief hoge uitbreidingsvraag. Als vanuit de relevante beroepsgroepen wordt gekeken verschijnt eveneens een gemengd beeld. De perspectieven voor wo juristen (rechters, advocaten en juristen zonder nadere aanduiding) zijn volgens ROA goed, die voor managers zakelijke en administratieve dienstverlening redelijk en

die voor overheidsambtenaren (vakspecialisten overheid, douane-inspecteurs en grensbewakers, ambtenaren belastingen en accijnzen, ambtenaren sociale verzekeringen, ambtenaren vergunningen en overige overheidsambtenaren) zijn volgens ROA's prognose matig.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo recht	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		1600	4	0.6	laag
hbo recht	verwachte vervangingsvraag tot 2022		3400	8	1.3	erg laag
hbo recht	verwachte baanopeningen tot 2022		5000	11	1.8	erg laag
hbo recht	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		12800	29	4.3	hoog
hbo recht	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1.19				geen
hbo recht	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	1.19				slecht
wo recht	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		6600	7	1.1	hoog
wo recht	verwachte vervangingsvraag tot 2022		16900	17	2.7	gemiddeld
wo recht	verwachte baanopeningen tot 2022		23500	24	3.6	gemiddeld
wo recht	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		22100	22	3.4	gemiddeld
wo recht	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2022	1				groot
wo recht	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	1				goed

Bron: ROA, AIS

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		3500	5	0.8	gemiddeld
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte vervangingsvraag tot 2022		9600	13	2	laag
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte baanopeningen tot 2022		13100	17	2.7	laag
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2022	0.39				enige
Overheidsambtenaren	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		1900	3	0.5	gemiddeld
Overheidsambtenaren	verwachte vervangingsvraag tot 2022		12500	20	3.1	gemiddeld
Overheidsambtenaren	verwachte baanopeningen tot 2022		14900	23	3.5	gemiddeld
Overheidsambtenaren	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2022	0.91				vrijwel geen
Juristen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		6900	12	1.7	hoog
Juristen	verwachte vervangingsvraag tot 2022		7100	11	1.8	laag
Juristen	verwachte baanopeningen tot 2022		14100	22	3.3	gemiddeld
Juristen	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2022	0.34				groot

Bron: ROA, AIS

Tenslotte geeft aanvrager aan dat vrijwel alle alumni van de onbekostigde master Legal Management een carrièresprong maken gedurende de opleiding.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat aanvrager een zekere arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Legal Management aannemelijk heeft gemaakt. Daarbij heeft de commissie het feit betrokken dat het gaat om een deeltijdopleiding voor werkenden die voorafgaand aan de opleiding meerdere jaren werkervaring moeten hebben opgedaan en die gedurende de opleiding moeten beschikken over een relevante baan met een omvang van tenminste 0,6 fte.

De commissie concludeert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de hbo master Legal Management aansluit op een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft aannemelijk gemaakt dat de opleiding beantwoordt aan een zekere arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister twee speerpunten geformuleerd, elk onderverdeeld in drie thema's, te weten Urban Management, Urban Vitality, Urban Education, ICT, Ondernemerschap en Logistiek & verplaatsing. De voorgenomen hbo masteropleiding Legal Management sluit aan op het zwaartepunt Urban Management. Aangezien de opleiding aansluit op de

pagina 5 van 6 prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 19 december 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HVA om de hbo masteropleiding Legal Management in Amsterdam aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager stelt dat er geen verwante opleidingen zijn en heeft om die reden ook geen overzicht gegeven van de instroom in die opleidingen. De commissie heeft geconstateerd dat deze stelling correct is.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen master Legal Management, gebaseerd op de ervaring met de opleiding in onbekostigde vorm. De instroom bestond uit 8 tot 11 studenten. Aanvrager verwacht dat, indien de opleiding bekostigd wordt, tenminste 20 studenten zullen instromen en dat de belangstelling mogelijk nog zal groeien. De afgelopen jaren toonden jaarlijks 30 tot 35 studenten interesse in de opleiding, een deel daarvan haakte af vanwege de hoge kosten. De commissie acht deze prognose realistisch.

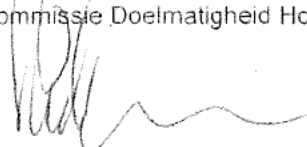
Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding Legal Management wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De master Legal Management wordt aangeboden binnen de faculteit Maatschappij en Recht en sluit aan op het lectoraat Legal Management. De studenten volgen juridische keuzevakken bij de VU en er wordt verder samengewerkt met de Academie voor Wetgeving/ Academie voor overheidsjuristen en de RUG. De inbedding in de kennisinfrastructuur is verzekerd. Vestiging van de opleiding in Amsterdam heeft geen effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo masteropleiding Legal Management te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.